

Typische heidevegetaties keren langzaam maar zeker terug op de open plekken.

Heide krijgt opnieuw kansen!

Een belangrijk deel van de potentiële ecologische waarde van het Kloosterbos ligt in het creëren van *open plekken en heideherstel*. Tot 200 jaar geleden was het Kloosterbos immers een uitgestrekt heidegebied dat begraaasd werd met schapen en koeien.

De aanplant met naaldhout dateert uit de jaren '70. De open plekken met hei(schrale) vegetaties verdwenen. Een deel van dit landschap wordt hersteld omwille van zijn cultuurhistorische en ecologische waarde. Door de dennen te rooien ontstaan open plekken. Op deze kaalvlaktes kan spontaan heideontwikkeling gebeuren.

Door slechts met enkele schapen te begrazen of weinig te maaien zullen ook struiken als brem en kleine groepjes bomen blijven staan. Een half-open heidegebied of *'wastine'* is het resultaat. Bedreigde vogelsoorten als boompieper, boomleeuwerik of zelfs nachtzwaluw vinden dergelijk gebied aantrekkelijk.

Buffer tegen stof & lawaai

Het Kloosterbos heeft ook een belangrijke **milieubeschermbende functie**.

Het vormt een scherm tussen enerzijds de zware industrie langs het kanaal Gent-Terneuzen en het drukke verkeer op de R4 en E34 en anderzijds de woonkern van Wachtebeke. Het bos filtert de stof- en roetdeeltjes uit de lucht van de Gentse Kanaalzone en het verkeer. Takken, twijgen, bladeren en stam vangen de deeltjes op en het regenwater spoelt ze af naar de bodem.

Daarnaast absorbeert het bos ook een gedeelte van het geluid van het verkeer en de industrie. De omvorming naar een meer gesloten en gemengd loofbos heeft een positieve invloed op de geluidsvermindering.

In de speelzone van het bos kan naar hartenlust gespeeld worden.

Het Kloosterbos groeit

Waar er mogelijkheden zijn, koopt de Provincie aangrenzende percelen om het bos uit te breiden. Sinds de eerste aankoop breidde het bos op die manier al uit met meer dan 22 ha. Een behoorlijk deel hiervan mag spontaan verbossen, in andere delen worden nieuwe bomen aangeplant. Bij spontane bosontwikkeling wordt de kans gegeven aan **natuurlijke verjonging**. Dit betekent dat zaden van bomen uit het aangrenzende stuk hier kunnen kiemen en uitgroeien tot een gemengd loofbos. Aanvankelijk ziet dit er uit als een ruigte, maar later ontstaat een echt bos.

Nieuwe aanplanten groeien op termijn uit tot een volwaardig bos.

Kloosterbos

Wandelen, fietsen, joggen, paardrijden, spelen & hondenloopzone!

Het bos is volledig *toegankelijk*.

Bijna 8 km *wandelpaden* zorgen voor rustig wandel- of actief jogplezier. Honden zijn ook welkom zolang ze aan de leiband blijven, maar er is ook een ruime *hondenloopzone* voorzien.

Ruiters hebben afzonderlijke paden. Georganiseerde mountainbiketochten zijn mogelijk op het voorziene traject en met voorafgaande toestemming.

Bijna 9 ha van het bos is aangeduid als *speelzone*. Hier mogen kinderen en jongeren (onder begeleiding) de bospaden verlaten en volop spelen in de natuur.

v.u.: J. Dauwe, gedeputeerde, p.a. Gouvernementsstraat 1 · 9000 Gent

Dienst Milieubeleidsplanning, -ondersteuning & Natuurontwikkeling
Woodrow Wilsonplein 2 · 9000 Gent
tel. 09 267 78 02
milieubeleidsplanning@oost-vlaanderen.be
www.oost-vlaanderen.be/milieu

uitgave: april 2017

Een monotoon uitzicht in een monotoon naaldbos.

het Kloosterbos een jong bos met een grote geschiedenis

Het Kloosterbos ligt in de hoek van de R4 en de E34, grotendeels op grondgebied van de gemeente Wachtebeke (zie situeringskaart). Sinds december 2002 is een groot deel van het bos eigendom van het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen. De provincie kocht het bos (toen ongeveer 90 ha groot) van het Gentse ocmw. Het meest karakteristieke aan het Kloosterbos is de zandgrond. Op deze plaats ontstond namelijk na de laatste ijstijd een zanddam die tot vijf meter boven het omliggende landschap lag. De *typische vegetatie* met struikheide, berk en zomereik is pas in de loop van de laatste eeuw vervangen door dennenaanplantingen.

De provincie beheert het gebied volgens de criteria voor duurzaam bosbeheer. Dit betekent dat er meer ruimte is voor natuurontwikkeling en zachte recreatie. Waar we naar toe willen met het bos staat in een uitgebreid *bosbeheerplan*. Het beheerplan stelt maatregelen voorop die uiteindelijk tot het gewenste eindplaatje moeten leiden. Dat is een gevarieerd en structureel bos waar het aangenaam wandelen is.

beheerdoelstellingen van monotoon naaldbos naar structureel loofbos

De huidige dennenbestanden zien er vrij monotoon uit en zijn zo doorzichtig dat het 'bosgevoel' je soms ontbreekt bij het doorkruisen van het bos. Ook voor dieren en planten zijn dergelijke 'dennenakkers' weinig aantrekkelijk. Daarom werd geopteerd om geleidelijk aan de bestanden met corsicaanse den, een soort die eigenlijk niet thuishoort in onze streken, om te vormen naar meer natuurlijk bos met eik en berk.

Op termijn moet 80% van het bos bestaan uit een gemengd inheems en standplaatsgeschikt bos. De omvorming gebeurt door verspreid over het bos groepen dennen volledig te kappen en in te planten met zomereik.

Van nature zullen ook *spontaan andere soorten*, zoals ruwe berk, spork en lijsterbes zich tussen de zomereiken vestigen. Om de 12 jaar worden de aanplanten met zomereik uitgebreid, zodat na ongeveer 50 jaar alle corsicaanse dennen verdwenen zijn. In de plaats staat dan een meer gevarieerd berken-eikenbos.

De grove dennen, een inheemse soort, mogen blijven staan. Enkel als ze de groei van bijvoorbeeld een opschietende eik zouden belemmeren, worden ze gekapt. In een natuurlijk beheerd bos hoort ook *dood hout* thuis. Oude bomen die afsterven worden niet verwijderd uit het bos.

Uiteindelijk ontstaat een gevarieerd en structureel bos waar het aangenaam is voor mens en dier.

Amerikaanse vogelkers: ook wel "bospest" genoemd.

Een brede bosrand brengt leven en kleur in het bos..

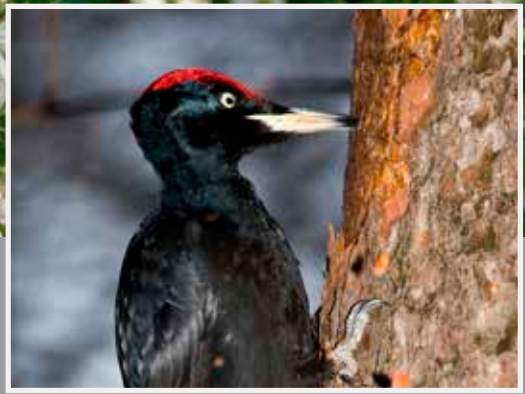
Ook Amerikaanse vogelkers komt als exoot voor in het Kloosterbos en scheidt veel problemen. Deze boomsoort is in de 19e eeuw uit Noord-Amerika ingevoerd. De soort kan zo dominant worden dat ze andere bomen en planten verdringt en een normaal bosbeheer onmogelijk maakt. Het bestrijden is zeer arbeidsintensief en vraagt een doorgedreven beheer op langere termijn.

Sinds juni 2010 heeft het Kloosterbos een *FSC-label*. Het FSC-label (Forest Stewardship Council) is een internationaal keurmerk voor verantwoord bosbeheer. Hierbij wordt niet alleen rekening gehouden met het milieu maar ook met sociale en economische aspecten. Producten uit deze bossen (hout, papier, ...) dragen ook dit label.

bosranden & statige dreven net dat ietsje extra

Naast het rooien om plaats te maken voor zomereik, wordt ook gekapt voor meer geleidelijke bosovergangen. Brede bosranden maken de overgang tussen bos en aangrenzende percelen of paden minder scherp. Zo'n *brede bosrand* bestaat uit een strook met kruiden (= zoom) en aansluitend een strook met ruigte, struiken en kleine bomen (= mantel).

Door hun specifieke karakter (overgang van schaduw naar licht) zijn bosranden zeer waardevolle biotopen met een eigen microklimaat. Dat maakt dat ze vaak zeer rijk aan plantensoorten zijn (zowel schaduw- als zonneminnende planten). Struiken bloeien hier uitbundig in het volle zonlicht en dragen veel bessen en zaden. Talloze insecten, vogels en kleine zoogdieren vinden er voedsel en schuil- en nestgelegenheid.

De zwarte specht is een relatief recente verschijning in deze streek. Het is de grootste spechtsoort en bovendien zo sterk dat hij zelfs in gezonde beuken een hol met een ovale opening kan uitkappen. Men kan deze specht verwarren met een zwarte kraai. Let vooral op de golvende vlucht en de typische spechtenlach.

In het bos zijn nog enkele *oude en waardevolle dreven* aanwezig met statige beuken en eiken. Deze dreven worden behouden en waar nodig hersteld. De bomen krijgen alle kansen om oud te worden. Ook als ze sterven mogen ze blijven staan, zolang er geen gevaar is voor de voorbijgangers.

De beuken langs een aantal bosdrenen zijn de favoriete plekken van zwarte spechten. De gaten die zij na het broedseizoen verlaten worden op hun beurt weer de ideale verblijfplaatsen voor vlermuizen, bosuilen en eekhoorns.